

LATVIJAS REPUBLIKAS 12.SAEIMAS

Parlamentārās izmeklēšanas komisijas par Latvijas valsts rīcību, izvērtējot 2013.gada 21.novembrī Zolitūdē notikušās traģēdijas cēloņus un turpmākajām darbībām, kas veiktas normatīvo aktu un valsts pārvaldes un pašvaldību darbības sakārtošanā, lai nepieļautu līdzīgu traģēdiju atkārtošanos, kā arī par darbībām minētās traģēdijas seku novēršanā

sēdes

PROTOKOLS Nr.16

2015. gada 20. aprīlī

Rīgā, Jēkaba ielā 10/12, Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas sēžu zāle

Sēde sākas plkst. 10.00, beidzas plkst. 11.54.

Sēdi vada komisijas priekšsēdētāja biedre **Regīna Ločmele – Luņova**

Protokolē Saeimas deputāta Ringolda Baloža palīgs **Krišjānis Bebers**

Piedalās:

komisijas sekretārs **Ints Dālderis**;

Komisijas locekļi:

Aleksejs Loskutovs,

Juris Vectirāns,

Kārlis Seržants,

Artuss Kaimiņš,

Inguna Rībena,

Inguna Sudraba,

Mārtiņš Šics,

Zenta Tretjaka,

Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Pirmstiesas izmeklēšanas uzraudzības nodaļas prokurors **Ivo Ivanovs**;

Rīgas Tehniskās universitātes Darba un civilās aizsardzības katedras profesors **Vladimirs Jemeljanovs**;

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta priekšnieka vietnieks **Kristaps Eklons**;

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Civilās aizsardzības pārvaldes priekšnieks **Mārtiņš Baltmanis**;

Veselības ministrijas Veselības aprūpes departamenta direktora vietniece **Biruta Kleina**;

Valsts policijas priekšnieka vietnieks, Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes priekšnieks **Andrejs Grišins**;

Iekšlietu ministrijas parlamentārā sekretāre, ministra padomniece **Evika Siliņa**;

Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta direktors **Armands Ploriņš**;

Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta direktora vietniece neatliekamās medicīnas palīdzības jautājumos **Renāte Pupele**;

Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta Katastrofu medicīnas gatavības plānošanas un koordinācijas nodaļas vadītāja **Olita Kravčenko**;

Latvijas Ugunsdzēsības asociācijas valdes priekšsēdētājs **Ilgvars Cēris**;

Latvijas Zvērinātu advokātu padomes loceklis **Andris Rukmanis**;

Latvijas Universitātes Medicīnas fakultātes docente **Signe Mežinska**;

Latvijas Universitātes Medicīnas fakultātes docente **Solvita Olsena**;

Nacionālās aizsardzības akadēmijas pārstāvis **Māris Aperāns**;

Nacionālās aizsardzības akadēmijas pārstāvis **Artūrs Oliņš**;

Biedrības "Zolitūde 21/11" pārstāvis **Imants Burvis**;

Biedrības "Zolitūde 21/11" pārstāvis **Valērijs Sliņko**;

Latvijas Juristu apvienības pārstāvis **Dainis Šaicāns**;

Ugunsdrošības un civilās aizsardzības jautājumu eksperts **Vitālijs Zaharovs**;

SIA „Tilts” vadītājs **Sergejs Gridņevs**;

Juristu biedrības prezidents **Aivars Borovkovs**.

DARBA KĀRTĪBA

1. Valsts policijas ziņojums par Zolitūdes traģēdijas izmeklēšanas rezultātiem.

Runātājs: Valsts policijas priekšnieka vietnieks, Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes priekšnieks Andrejs Grišins.

2. Par glābšanas darbu organizēšanu un seku novēršanu katastrofu gadījumos.

Runātājs: Iekšlietu ministrijas deleģētais pārstāvis.

3. Par Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta kapacitāti nodrošināt neatliekamo medicīnisko palīdzību ārkārtas situācijās un katastrofās.

Runātājs: Veselības ministrijas deleģētais pārstāvis, Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta deleģētais pārstāvis.

Sēdes darba kārtības 1. punkts

R. Ločmele – Luņova atklāj sēdi. Izklāsta darba kārtību.

A. Grišins informē, ka Valsts policija saistībā ar Zolitūdes traģēdiju, ir nodevusi divus kriminālprocesus prokuratūrai, kriminālvajāšanas uzsākšanai. Uz kriminālprocesu nodošanas brīdi, tajos tika konstatēts, ka noziedzīga nodarījuma rezultātā ir bojāgājuši 54 cilvēki, kriminālprocesā viņus vēlējas pārstāvēt un ir atzīti par cietušajiem bojāgājušo tuvinieki – 143 cilvēki. 59 cilvēkiem ir nodarīti dažāda rakstura miesas bojājumi. 38 cilvēki kriminālprocesā ir atzīti par cietušajiem un ir izteikuši prasības, kas saistītas ar morālā un materiālā kaitējuma nodarīšanu. 11 juridiskajām personām šajos kriminālprocesos piešķirts cietušā statuss. Pirmajā kriminālprocesā, kas ir ierosināts par būvniecības noteikumu pārkāpšanu, kā rezultātā ir bojāgājuši cilvēki, kopējais materiālais zaudējums ir 98 miljoni eiro. Otrajā kriminālprocesā, kas ir ierosināts attiecībā pret darba devēju par darba drošības noteikumu pārkāpumu, kā rezultātā iestājušās smagas sekas, kopējais materiālais zaudējums ir 5,7 miljoni eiro. Stāsta par izmeklēšanas gaitu. Nekavējoties pēc traģēdijas tika ierosināts kriminālprocess un lietvedību pārņēma Kriminālpolicija. Darbs notikuma vietā ilga līdz 2014. gada 28. jūlijam (250 dienas). Ņemot vērā objekta bīstamību, bija jāveic ēkas būvkonstrukciju nostiprināšana, lai varētu pabeigt notikuma vietas apskati, papildus bija arī jānodrošina objekta diennakts apsardze, ko veica Valsts policija kopā ar pašvaldības policiju. Tika arī uzstādītas videonovērošanas kameras. Ēkas nostiprināšana un apsardzes nodrošināšana izmaksāja 723 tūkstošus eiro. Notikuma vietā tika izņemtas un identificētas visas materiālās vērtības, kas tika nodotas īpašniekiem vai arī bojāgājušo tuviniekiem. 2014. gada sākumā Valsts policija nozīmēja ekspertīzi, kuru veica 10 Latvijas būvniecības speciālisti, tai skaitā no Rīgas Tehniskās universitātes. Sākotnēji bija plānots, ka ekspertīze varētu tikt pabeigta oktobra beigās vai novembra sākumā, bet tādēļ, ka notikuma vietas izpētes gaitā tika atklātas būtiskas nianšes un augustā tika uzdoti svarīgi papildus jautājumi, ekspertīze tika pabeigta gada nogalē. Visiem ekspertīzē piesaistītajiem ekspertiem tika apmaksāts darbs gada griezumā, ekspertīze kopumā izmaksāja 180 tūkstošus eiro. Turpinot izmeklēšanu, 2015. gada 7. aprīlī pirmais kriminālprocess tika nodots Rīgas tiesas apgabala prokuratūrai, lūdzot uzsākt kriminālvajāšanu pret astoņām personām. Pret piecām personām kriminālvajāšanu lūgts sākt pēc Krimināllikuma 239.panta 2.daļas par būvniecības noteikumu pārkāpšanu, ja ar to izraisītas smagas sekas. Vēl pret trim personām tika lūgts sākt kriminālvajāšanu pēc Krimināllikuma 319. panta 3. daļas – par valsts amatpersonu bezdarbību, ja ar to izraisītas smagas sekas. Šīs trīs personas saistītas ar nepienācīgu uzraudzību būvniecības procesā. Attiecībā pret četrām juridiskajām personām tika

lūgts turpināt piespiedu ietekmēšanas līdzekļu piemērošanas procesu. 2015. gada 15. aprīlī prokuratūrai tika nodots otrs kriminālprocess, kas ir par darba drošības noteikumu pārkāpumiem, šajā procesā tika lūgts uzsākt kriminālvajāšanu pret vienu fizisku personu, un pret vienu juridisku personu (darba devēju). Tika arī lūgts turpināt piespiedu ietekmēšanas līdzekļu piemērošanas procesu. Abos kriminālprocesos, no piecām juridiskajām personām, trijām ir uzlikti aresti dažādai mantai, kas darīts ar mērķi nodrošināt iespējamo materiāla rakstura jautājumu izlemšanu kriminālprocesā. Attiecībā pret divām juridiskām personām, policija bija vērsusies tiesā ar lūgumu uzlikt arestu to mantai, tomēr tiesa šo lūgumu noraidīja. Skaidro, ka nododot kriminālprocesu prokuratūrai, Valsts policijas rīcībā nepaliek nekādi dokumenti, kas saistīti ar šiem kriminālprocesiem. Faktiski visa informācija, kas saistīta ar izmeklēšanas jautājumiem un kriminālprocesuālo noslēpumu, turpmāk ir jāaskaņo ar esošo procesa virzītāju – prokuratūru.

M. Šics jautā, vai izmeklēšanas procesa ietvaros tika vērtēta glābšanas darbu organizācija, jo, piemēram, netika sasaukta Rīgas Civilās aizsardzības komisija, kaut gan normatīvie akti paredz tās sasaukšanu, vai nebija, piemēram, jāvērtē plānu esamība par smagās tehnikas piesaisti?

A. Grišins informē, ka saistībā ar glābēju bojāeju, Iekšlietu ministrija, pamatojoties uz procesa virzītāja uzdotajiem jautājumiem, veica dienesta (resorisko) pārbaudi, kurā netika konstatēta cēloņsakarība starp glābšanas darbu vadīšanu un glābēju nāvi. Norāda, ka kriminālizmeklēšanas uzdevums ir noskaidrot, vai persona ir izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, nevis pētīt, vai normatīvie akti ir pilnīgi vai nepilnīgi, tomēr atzīmē, ka izmeklēšanas gaitā nācās saskarties ar nepilnībām būvniecības un glābšanas darbu normatīvajos aktos. Aicina jautājumu pāradresēt, glābšanas darbu iestāžu pārstāvjiem.

K. Seržants norādot uz to, ka pirms jumta iebrukuma vairākkārt bija atskanējis trauksmes signāls, bet cilvēki netika evakuēti, jautā, vai izmeklēšanas gaitā tika pētīta iespēja saukt pie atbildības konkrētus apsardzes darbiniekus, vai pašu „Maxima” par evakuācijas neveikšanu, vai tā brīža likumdošana vispār atļauj veikt šādas darbības?

A. Grišins atbild, ka tobrīd spēkā esošie normatīvie akti atļāva, ugunsgrēka neesamības gadījumā turpināt ēku ekspluatēt, ja 24 stundu laikā tiek novērsti trūkumi signalizācijas darbībā, saskaņā ar normatīvajiem aktiem, šajā aspektā, pārkāpumu nebija.

Sēdes darba kārtības 2. punkts

R. Ločmele – Luņova izsaka priekšlikumu, izskatot sēdes darba kārtības otro punktu, vispirms pievērsties Zolitūdes traģēdijas glābšanas darbiem un pēc tam runāt par pašreizējo situāciju.

K. Eklons stāsta par Zolitūdes traģēdijas glābšanas darbiem. Rīgas reģiona zvanu centrs 2013.gada 21.novembrī pulksten 17.46 saņēma informāciju, ka Priedaines ielā 20, Rīgā, Zolitūdē, veikalā „Maxima XX” iebrucis jumts un ēkā atrodas daudz cilvēku. Nekavējoši uz notikuma vietu tika izsūtīti Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (turpmāk- VUGD) darbinieki ar attiecīgu tehniku, kā arī tika ziņots Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienestam (turpmāk-NMPD) un policijai. Pēc 14 minūtēm, pulksten sešos, ieradās pirmās divas ugunsdzēsības mašīnas ar attiecīgu personālu, tika veiktas sākotnējās izlūkošanas darbības, kā rezultātā tika konstatēts, ka ēkai iegruvis jumts 500 kvadrātmetru platībā un zem konstrukcijām dzirdamas cilvēku balsis. Notikuma vietā turpināja ierasties VUGD tehnika un personāls, kā arī tika pieaicinātas papildus neatliekamās palīdzības dienesta brigādes, jo bija skaidrs, ka būs

nepieciešams glābt lielu skaitu cietušo, kā arī tika attiecīgi ziņots Valsts policijai un Rīgas pašvaldības policijai, lai nodrošinātu kārtību notikuma vietā. Notikuma vietā tika noteikti četri darba iecirkņi, katrā no tiem nozīmēts atbildīgais VUGD darbinieks, kas organizēja iecirkņa darbu un personāla maiņu. Akcentē, ka, lai izglābtu pēc iespējas vairāk cilvēku, glābšanas darbi norisinājās pēc principa – vispirms glābt tos cilvēkus, kurus vieglāk atbrīvot, un no vieglāk cietušiem uz smagāk cietušiem. Lai koordinētu un organizētu glābšanas darbus, uz vietas tika izveidots operatīvais štābs, kurā tika iesaistīti pilnīgi visu institūciju pārstāvji, kas ieradās notikuma vietā un kuru palīdzība bija nepieciešama. Pulksten 19.03 notika otrais veikala jumta nogrūvums veikala vidusdaļā, kur bija izveidots viens no darba iecirkņiem. Pirms šī darba iecirkņa izveidošanas tika veikta rūpīga, vizuāla ēkas, vēl nesabrukušo, nesošo konstrukciju pārbaude, un vizuāli defekti netika konstatēti. Atzīmē, ka šādas pārbaudes tiek veiktas vienmēr, pirms ieiešanas jebkurā sabrūkošā ēkā vai tās daļā. To, ka otro nogrūvumu nevarēja paredzēt, pierāda arī trešais nogrūvums, kad pats atradies objektā, arī pirms trešā nogrūvuma netika manītas nekādas konstrukciju izmaiņas. Pat ar to, ka tika veikta virkne pasākumu, lai sekotu līdzī konstrukciju izmaiņām, nogrūvumus nevarēja paredzēt. Otrā nogrūvuma rezultāta trīs glābēji gāja bojā, bet 13 guva dažādu pakāpju traumas. Pulksten 19.17 notikuma vietā ieradās VUGD priekšnieks un pārņēma glābšanas darbu vadību. Uz to brīdi strādāja 18 ugunsdzēsības mašīnas un bija iesaistīti 100 glābēji. Ar operatīvā štāba starpniecību, Rīgas domes amatpersonas organizēja nepieciešamās tehnikas piesaistīšanu, tika attiecīgi pieprasītas un pēcāk arī piegādātas visas nepieciešamās tehnikas vienības, kādas bija nepieciešamas, – celtņi, krāvēji, smagās automašīnas. Ņemot vērā darba apjomu un sarežģītību, tika piesaistīti papildus cilvēki no Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem. Pirmajās 14 stundās notikuma vietā strādāja 192 glābēji, 17 NMPD brigādes, 215 Valsts policijas amatpersonas, 46 Rīgas pašvaldības policijas darbinieki un 110 bruņoto spēku un robežsardzes pārstāvji. Līdz 22.novembra pulksten 00.35 tika atrasti un iznesti 35 cietušie un seši bojāgājušie, pulksten 3.24 tika iznests pēdējais dzīvais cilvēks. 23.novembrī glābšanas darbi turpinājās, un pulksten piecos tika ziņots par 54. bojāgājušā atrašanu. Apmēram 48 stundas pēc pirmā iebrukuma, 17.52 notika trešais nogrūvums, veikala labajā pusē. Bija skaidrs, ka nogrūvumi nenotika dēļ ārēja spēka iedarbības, bet gan ēkas konstrukciju dēļ. 25.novembrī pulksten 15.40 glābšanas darbi tika pabeigti. Tā kā jumts bija iebrucis vidusdaļā, tad jau pati ieiešana un iziešana bija jāorganizē pa vienam, jo bija jārēķinās ar iebrukšanas risku, tā paša iemesla dēļ gruvešus varēja novākt tikai ar izcelšanu, izmantojot ceļamkrānus Arī zona, kurā varēja droši strādāt bija limitēta. Tādēļ glābšanas darbus veikala iekšienē vienlaikus varēja veikt aptuveni 30 cilvēki, kuri tika mainīti ik pa divām, trijām stundām.

R. Ločmele – Luņova jautā, kas vadīja glābšanas darbus līdz 19.17, kad vadību pārņēma VUGD priekšnieks?

K. Eklons atbild, ka pirmajā brīdī, ierodoties notikuma vietā, glābšanas darbu vadītājs ir vecākā amatpersona. VUGD priekšnieks bija trešais pēc kārtas glābšanas darbu vadītājs. Tā ir normāla prakse, kad šādos sarežģītos gadījumos, tiek piesaistīti papildus resursi, tai skaitā augstāka ranga amatpersonas, kuras nepieciešamības gadījumā var pārņemt darbu vadību.

I. Burvis norādot uz to, ka pēc otrā nogrūvuma plašsaziņas līdzekļos bija diskusija par glābšanas darbu pārtraukšanu, jautā, kas bija šī priekšlikuma iniciators?

K. Eklons norāda, ka šādu diskusiju plašsaziņas līdzekļos iniciēja neprofesionāli. Pēc otrā nogrūvuma, glābšanas darbi tika organizēti tā, lai neviens glābējs neatrastos tiešā ēkas nesabrukušo konstrukciju apdraudējuma zonā.

R. Ločmele–Luņova jautā VUGD pārstāvjiem, kā viņi vērtē ceļamkrānu piesaisti glābšanas darbiem un kādi secinājumi un uzlabojumi šajā sakarā izdarīti?

K. Eklons atbild, ka uz traģēdijas brīdi, valstī nebija noteikts tāds apdraudējuma veids kā ēkas sagrūšana, līdz ar to nevienas pašvaldības rīcībā nav specifiskas tehnikas, kas būtu paredzēta tikai šādiem mērķiem. Bet pilnīgi visas pašvaldības ir noslēgušas līgumus ar uzņēmējiem, kuri, nepieciešamības gadījumā, var nodrošināt smago tehniku, ieskaitot ceļamkrānus. Rīgas pilsētai ir civilās aizsardzības plāns, kurā ir paredzēta smagās tehnikas piesaiste, bet konkrēti Zolitūdes gadījumā bija nepieciešami specializēti, ļoti augstas celtspējas ceļamkrāni. Šī tehnika tika apzināta un iesaistīta, pats jaudīgākais ceļamkrāns tika vests no Dagdas, pārējie tajā brīdī atradās Rīgā. Cita glābšanas darbiem nepieciešamā tehnika bija pietiekamā daudzumā un kvalitātē.

S. Gridņevs stāsta, ka pēc jumta iegruvuma, ar viņu sazinājās Rīgas domes Satiksmes departamenta darbinieki. Aptuveni divas stundas pēc pirmā jumta iegruvuma viņš ieradās traģēdijas vietā. Tajā brīdī tehnikas vēl nebija. Būdams SIA „Tilts” vadītājs viņš lika atzīt uz traģēdijas vietu uzņēmuma rīcībā esošo tehniku (frontālos iekrāvējus). Tehnikas pilnvērtīgu izmantošanu kavēja fakts, ka apkārt veikalam bija novietotas privātās automašīnas, kuras bija jāapbrauc, jautājot glābējiem, vai tās nevar novākt, tika atbildēts, ka viņiem nav tādu tiesību. Aptuveni septiņas stundas pēc traģēdijas, mašīnas vēl aizvien nebija aizvāktas. Uz notikuma vietu tika atvests SIA „Rīgas tilti” ceļamkrāns, kurš iestīga un SIA „Tilts” teknikai tas bija jāizvelk. Atzīmē, ka atvestā ceļamkrāna celtspēja bija 25 tonnas, kas bija acīmredzami nepietiekami, uz ko viņš arī norādījis, bet viņa viedoklis tika ignorēts. Norāda, ka tajā brīdī bija skaidrs, ka atbildīgajiem dienestiem nav informācija par to, kāda specializētā tehnika ir Latvijas uzņēmēju rīcībā, un kā sazināties ar šiem uzņēmējiem. Viņš esot informējis vienu no glābšanas darbu vadītājiem, ka SIA „Arsava” ir nepieciešamās celtspējas ceļamkrāni, devis arī firmas pārstāvja telefona numuru, par cik glābējiem tā nebija. Viņam tika atbildēts, lai viņš zvana pats, ko arī izdarījis, tas bija aptuveni četras stundas pēc traģēdijas. Atzīmē, ka šim darbiniekam nemitīgi tika zvanīts, kas apgrūtinājis viņa darbu. Pēc laika ieradās pirmie nepieciešamās celtspējas ceļamkrāni, kas arī tika izmantoti glābšanas darbos.

A. Kaimiņš jautā, vai SIA „Tilts” tika samaksāts par to, ka glābšanas darbos tika izmantota arī viņu tehnika?

S. Gridņevs atbild, ka pēc kāda laika tika lūgts iesniegt rēķinu, kas arī tika izdarīts, bet samaksāts vēl aizvien nav.

A. Kaimiņš jautā K. Eklonam, kas pieņēma lēmumu par atteikšanos no ārvalstu palīdzības?

K. Eklons atbild, ka šo lēmumu pieņēma glābšanas darbu vadītājs. Stāsta, ka SIA „Rīgas tilti” ceļamkrānam celtspēja bija 40 tonnas, atzīst, ka arī šāda celtspēja bija nepietiekama. Informē, ka pēc glābšanas darbu pabeigšanas, tika apzināti pilnīgi visi uzņēmēji, kuru tehnika un pakalpojumi tika izmantoti, tajā skaitā SIA „Tilts”. No SIA „Tilts” tika saņemta vēstule, ar kuru uzņēmums atteicās no kompensācijas, pārējiem uzņēmumiem, kuri no atlīdzības neatteicās, tika atlīdzināts pilnā apmērā. Pauž gatavību, skaidrot situāciju par SIA „Tilts” atlīdzību. Norāda, ka pirmie SIA „Arsava” ceļamkrāni ieradās 19.55., tie nebija jaudīgākie krāni, bet tie, kas bija vistuvāk

tragēdijas vietai, pirmie no lielajiem ceļamkrāniem ieradās 21.08. Informācija, ka ar SIA „Arsava” sazināšanās notika tikai četras stundas pēc tragēdijas nav patiesa. Normatīvie akti arī uz tragēdijas brīdi ļāva pārvietot automašīnas un citādi aizskart privātpašumu, bet problēma bija ar resursiem, lai šādas darbības veiktu nekavējoši. Arī citos gadījumos, kad, piemēram, uz ugunsgrēku atbrauc seši cilvēki, bet ir jāpārvieto desmit automašīnas, to nav reāli iespējams izdarīt. Tomēr kopumā tehnikas piekļuve, tajā skaitā ceļamkrānu, bija iespējama.

M. Šics jautā, vai tas ir pareizi, ka VUGD priekšnieks personīgi vada glābšanas darbus, kaut gan paralēli notiek arī Rīgas Civilās aizsardzības komisijas sēdes un Krīzes vadības padomes sēdes, kurās viņam arī vajadzētu piedalīties.

K. Eklons skaidro, ka šis jautājums ir pilnībā sakārtots dienesta normatīvajos aktos. Jebkurai augstākai amatpersonai ierodoties notikuma vietā ir tiesības pārņemt vadību, bet augstāk stāvošajam ir izvēles brīvība, ja glābšanas darbi tiek organizēti pareizi, tad pilnvaru pārņemšana var arī nenotikt. Rīgas Civilās aizsardzības komisijā nozīmētā persona ir Rīgas reģiona pārvaldes priekšnieks, nevis VUGD priekšnieks. Nākamajā dienā pēc tragēdijas, kad notika Krīzes vadības padomes sēde, VUGD priekšnieks tajā piedalījās, nododot vadību citām amatpersonām.

K. Seržants jautā, vai pēc tragēdijas ir atrisināts smagās un speciālas tehnikas piesaistes jautājumi glābšanas darbiem?

K. Eklons stāsta, ka uz doto brīdi, katrā valsts reģionā ir izveidoti saraksti, kuros ir apkopota informācija par visu potenciāli pieejamo tehniku, tās raksturlielumiem un kontaktinformāciju. Šie saraksti ir VUGD un katra konkrētā reģiona civilās aizsardzības komisijas rīcība. Viena no problēmām ir tā, ka privātpersonām nav pienākums informēt dienestus par to rīcībā esošo tehniku, piemēram, ja tiek nodibināts uzņēmums, kas nopērk tehniku, tad ļoti iespējams, ka dienesti šo informāciju neiegūs. Tāpat jāņem vērā, ka uzņēmējdarbības ietvaros tehnika konkrētā brīdī var atrasties jebkur. Ir jāstrādā pie sistēmas izveides.

M. Šics norāda, ka Ceļu satiksmes drošības direkcijas datubāzēs ir reģistrēta visa tehnika.

K. Eklons informē, ka notiek sadarbība ar Ceļu satiksmes drošības direkciju, kura ir gatava sniegt šo informāciju. Tomēr problēma ir tajā, ka šajās datubāzēs nav informācijas pat tehnikas parametriem, piemēram, par ceļamkrānu celtspēju.

I. Rībena jautā, vai valsts sniedza atbalstu bojāgājušo glābēju ģimenēm? Norāda uz to, ka glābēji nav apdrošināti.

K. Eklons atbild, ka bojāgājušo glābēju radnieki ir saņēmuši pilnīgi visas normatīvajos aktos paredzētās kompensācijas, tika arī sniegta papildus palīdzība gan no VUGD, gan no Iekšlietu ministrijas.

E. Silīņa skaidro, ka Iekšlietu ministrijas dienesta darbinieki nav apdrošināti, bet tā vietā ir paredzētas konkrētas kompensācijas bojāgājušo radniekiem. Tāpat kompensācijas ir paredzētas par veselībai nodarīto kaitējumu. Šīs kompensācijas pēc Zolitūdes tragēdijas tika palielinātas. Dienesta darbiniekiem ir arī pieejama Iekšlietu ministrijas poliklīnikā. Valsts apmaksā nelimitētu ārstēšanos un atrašanos slimnīcā. Pēc būtības, garantētās sociālās garantijas ir tas pats, kas apdrošināšana.

R. Ločmele–Luņova informē, ka pēc pēdējās biedrības Zolitūde 21/11 tikšanās ar premjeri L. Straujumu un ministriju pārstāvjiem ir atrisināts cietušā glābēja R. Kreicmaņa problēma, proti, pēc apstrīdēšanas viņam ir piešķirta otrās grupas invaliditāte, turklāt, pateicoties Ekonomikas ministrijas valsts sekretāra pienākumu izpildītājam J. Spiridonovam, R. Kreicmanis pašlaik strādā Būvniecības valsts kontroles birojā par administratoru.

V. Zaharovs stāsta, ka Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta darbinieki sniedz pirmo palīdzību cietušajiem cilvēkiem līdz ātrās palīdzības ierašanās brīdim vai bīstamajā zonā. Bet traģēdijas vietā, kas bija bīstamā zona bija nepieciešamība sniegt ne tikai pirmo palīdzību, bet arī veikt dažas medicīniskas manipulācijas (konkrēti-ievadīt pretsāpju narkotiskos līdzekļus). Viņš pašlaik ir vienīgais cilvēks Latvijā, kas vienlaikus atrodas bīstamajā zonā var sniegt ne tikai pirmo palīdzību, bet arī veikt citas medicīniskas darbības. Problēma ir tajā, ka NMPD darbinieki nedrīkst atrasties bīstamajā zonā, turpretī glābēji drīkst atrasties bīstamajā zonā, bet ir apmācīti sniegt tikai pirmo medicīnisko palīdzību, nevis neatliekamo medicīnisko palīdzību. Lai, piemēram, mediķus varētu sūtīt bīstamajā zonā, ir jāatrisina vairākas problēmas, sākot no atlases un apmācības beidzot ar izmaiņām normatīvajos aktos. Vērš uzmanību, ka Nacionālajos bruņotajos spēkos, ir izveidots medicīniskais dienests, kurā daļa no jautājumiem jau ir atrisināti, kā piemēram, nepieciešamā fiziskā sagatavotība un sociālās garantijas Viens no vieglāk realizējamajiem risinājumiem varētu būt bruņoto spēku mediķus apmācīt VUGD koledžā. Uzsver, ka šis jautājums ir jāatrisina.

M. Šics jautā, kāpēc tika pārtraukta VUGD komandieru un struktūrvienību speciālistu sagatavošana medicīnisko manipulāciju veikšanai bīstamajā zonā?

K. Eklons stāsta, ka kādreiz VUGD bija izveidotas 46 štata vietas, kas bija nokomplektētas ar glābējiem, kuriem vienlaikus bija medicīniskā izglītība. Šādas štata vietas varēja izveidot laikā, kad valstī bija smaga ekonomiskā situācija un daudzi mediķi strādāja VUGD kā otrajā darbā, paralēli dažādos veidos uzturot medicīnisko praksi. Šie cilvēki tika izmantoti gan glābšanas darbos, gan apmācot pārējos glābējus. Ekonomiskajai situācijai nostabilizējoties un VUGD darbinieku atalgojumam esot nekonkurētspējīgam, mediķu vēlme strādāt VUGD pazuda. Turklāt, pēc normatīvajos aktos noteiktā maksimālā stundu skaita, vairs nebija iespējams nodarbināt šos cilvēkus, ja tie paralēli strādāja citā ar medicīnu saistītā darba vietā. Ņemot vērā iepriekšminētos apstākļus, VUGD ilgtermiņā šīs štata vieta vairs nevarēja nokomplektēt.

A. Borovkovs pauž viedokli, ka glābšanas darbi netika organizēti valsts (Ministru kabineta) līmenī, bet tikai Iekšlietu ministrijas līmenī. Jautā, kāda ir VUGD kapacitāte, lai norēķinātos par privātpersonu sniegto palīdzību? Saistībā ar S. Gridņeva pausto, ka atbildīgajam darbiniekam nemitīgi zvanījuši cilvēki, interesējoties par situāciju, jautā, vai glābšanas darbos ir paredzēts, piemēram, informatīvais centrs, kuram šādus jautājumus pāradresēt, lai atslogotu glābšanas darbu vadītāju?

K. Eklons atbild, ka VUGD nav paredzēti līdzekļi, lai norēķinātos ar privātpersonām. Atlīdzināts tiek no līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem. Norāda, ka tā ir normāla situācija, kad glābšanas darbu vadītājs nemitīgi komunicē pa telefonu vai rāciju. Ja glābšanas darbu vadītājam ir nepieciešamība, viņš var noteikt vietniekus un deleģēt tiem uzdevumus, lai atslogotu sevi. Zolitūdes gadījumā ar tehnikas piesaisti cilvēki bija nodarbināti arī attālināti, proti, operatīvās vadības pārvaldē bija izveidota grupa, kas ar šo jautājumu nodarbojās, uz vietas bija nozīmēts viens cilvēks, kas nodarbojās ar nepieciešamo tehnikas resursu koordinēšanu.

R. Ločmele–Luņova norādot uz to, ka no VUGD budžeta (39, 8 miljoniem eiro), 84 procenti tiek tērēti atalgojumam, jautā, kā ar atlikušo finansējuma daļu tiek nodrošināta sabiedrības drošība?

K. Eklons norāda, ka finansējums ir nepietiekams. Piemēram, uz doto brīdi no 250 autocisternām 50 ir remontā. Kamēr automašīnas atrodas remontā Rīgas reģionam tiek piesaistītas mašīnas no citiem reģioniem. Veidojas situācija, kad, piemēram, Bauskas reģionam piešķirtā jaunā mašīna atrodas Rīgā, bet reģionā tiek izmantotas

30–40 gadus vecas padomju laika automašīnas. Pamatfunkcija tiek nodrošināta, bet jautājums ir par kvalitāti.

E. Siliņa stāsta, ka 2013. gadā, jauno politikas iniciatīvu ietvaros, Iekšlietu ministrija vērsās pie Ministru kabineta ar lūgumu papildināt budžetu jaunu automašīnu iegādei. Periodā no 2014. gada līdz 2018. gadam, valdības ir atļāvusi iegādāties jaunu tehniku 36 miljonu eiro apmērā. VUGD vajadzības ir lielas, bet jāatceras, ka Iekšlietu ministrijai par finansējumu ir jākonkurē ar pārējām ministrijām.

K. Seržants stāsta, ka savulaik ir pabijis daudzos ugunsdzēsēju depo, un toreiz ugunsdzēsēju individuālais aprīkojums ir bijis ļoti zemā līmenī. Jautā, vai šajā sakarā ir kaut kas mainījies?

K. Eklons atbild, ka par spīti katastrofālajam līdzekļu trūkumam, sadarbībā ar Iekšlietu ministriju, VUGD darbinieku individuālais aprīkojums pašreiz ir nodrošināts pietiekamā līmenī.

R. Ločmele–Luņova atsaucoties uz Iekšlietu ministrijas atbildēm, jautā, vai atteikšanās no gāzmaskām bija pareiza? Uzdod jautājumu par civilās aizsardzības aizsargbūvēm. Jautā, vai risku analīze ir notikusi pietiekamā līmenī un vai viss ir paredzēts katastrofu gadījumā?

M. Baltmanis skaidro, ka gāzmaskas nav efektīvs veids, lai aizsargātu iedzīvotājus no bīstamo ķīmisko vielu noplūdes. Daudz efektīvāka ir uzturēšanās telpās vai evakuācija. Tāpēc ir notikusi atteikšanās no gāzmasku uzglabāšanas. Stāsta, ka 2008. gadā, ņemot vērā civilās aizsardzības aizsargbūvju slikto stāvokli un faktu, ka atjaunojot tās, to patvērums tiktu nodrošināts tikai 5,1 procentam iedzīvotāju, tika pieņemts lēmums atteikties no šo būvju turpmākas uzturēšanas. Skaidro, ka šīs būves tika būvētas, lai kara gadījuma nodrošinātu rūpnīcu darbu, nevis civiliedzīvotāju drošību. Atbild, ka plānošana ir notikusi, valsts un pašvaldību civilās aizsardzības plānos, kā arī normatīvajos aktos ir paredzēts rīcības modelis katastrofu gadījumos.

J. Vectirāns jautā, vai Rīgas Tehniskajā universitātē (turpmāk-RTU) sagatavotais civilās aizsardzības speciālistu skaits ir pietiekams, ņemot vērā, ka ne tikai VUGD ir nepieciešami šie speciālisti.

K. Eklons atbild, ka VUGD ar RTU ir cieša sadarbība un liela daļa no absolventiem strādā VUGD, jo tā ir praktiski vienīgā mācību iestāde, kur var iegūt atbilstoša līmeņa augstāko profesionālo izglītību šajā jomā. Valstī ir salīdzinoši daudz sarežģītu objektu, piemēram, bīstamas ražotnes. Šādos objektos būtu nepieciešams nodrošināt šādu speciālistu esību.

E. Siliņa saistībā ar to, ka pašlaik tiek izstrādāts jauns Civilās aizsardzības un katastrofu pārvaldīšanas likums, norāda, ka saistībā ar risku novērtēšanu un plānošanu būtu ļoti svarīgi ieviest kārtību, kad katra ministrija uzņemtos atbildību par savu jomu, darbojoties pēc vienotiem, VUGD izstrādātiem kritērijiem.

Sēdes darba kārtības 3. punkts

R. Ločmele–Luņova informē, ka traģēdijā cietušā V. Sliņko vārdā runās viņa advokāts Strivriņš.

V. Sliņko vārdā advokāts **Stivriņš** stāsta, ka V. Sliņko atradās lielveikalā tajā brīdī, kad notika pirmais jumta nogruvums. Viņu piespieda ēkas gruveši. Zem gruvešiem, bezsamaņas stāvoklī, V. Sliņko atradās divas stundas, līdz viņš tika atbrīvots un iznests no veikala. Viņam tika sniegta pirmā medicīniskā palīdzība un izmantojot ožamo spirtu un injekciju, viņš atguva samaņu. Apkārt esošie brīvprātīgie sniedz cita veida palīdzību un aiznesa viņu uz mājām. Neatliekamo medicīnisko palīdzību viņš

nesaņēma. 28. novembrī tika ierosināts kriminālprocess, kurā viņš tika atzīts par cietušo. Balstoties uz cietušā statusu un Ministru kabineta rīkojumu Nr. 610, V. Sliņko iesniedza Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrā pieteikumu par kompensācijas saņemšanu. Rīkojumā Nr. 610 noteikts, ka cietušais, kurš ir saņēmis neatliekamo medicīnisko palīdzību vai ir ievietots stacionārā, saņem 5 tūkstošus eiro kompensāciju. Aģentūra ilgi skatījusi V. Sliņko pieteikumu, pieņemot lēmumu, ka viņam kompensācija nepienākas. Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra pamatoja, ka: “Kompensāciju var saņemt tikai tās personas, kuras ir iekļautas sarakstā.” Šo sarakstu sastādīja Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra un Valsts policija. V. Sliņko nesāņēma kompensāciju, jo viņam tika sniegta pirmā medicīniskā palīdzība, nevis neatliekamā medicīniskā palīdzība, kuru viņš būtu saņēmis, ja izlemtu nepamest traģēdijas vietu.

R. Ločmele–Luņova jautā, vai NMPD ir noregulēta cietušo reģistrācijas kārtība katastrofu gadījumā. Jo šis nebija vienīgais gadījums, kad cilvēki atrodies šoka stāvoklī un ņemot vērā citus apstākļus atteicās no neatliekamās medicīniskās palīdzības, kaut arī varēja uz to pretendēt.

A. Ploriņš stāsta, ka NMPD reģistrē visas tās personas, kurām tiek sniegta neatliekamā medicīniskā palīdzība. Zolitūdes gadījumā tika reģistrētas arī visas personas, kurām tika sniegta ambulatorā palīdzība uz vietas. Arī bezsamaņā esošas personas tika piefiksētas un vēlāk identificētas. Konkrētajā gadījumā ir jāprecizē, kurš ir sniedzis palīdzību un kāpēc šis cilvēks nav piefiksēts. Pēc būtības visi cilvēki, kuriem tika sniegta NMPD palīdzība tika reģistrēti.

S. Olsena norāda, ka medicīniskajai palīdzībai ir divi etapi – uz vietas un slimnīcā. Iesaka komisijai pievērsties arī tam, kādā līmenī medicīniskā palīdzība tika sniegta slimnīcās.

Komisijas locekļi balsojot nolemj sēdes darba kārtības trešā punkta izskatīšanu pārcelt uz nākamo izmeklēšanas komisijas sēdi. NMPD pārstāvji tiek lūgti uz nākamo sēdi sagatavot detalizētu izklāstu par NMPD darbībām Zolitūdes traģēdijas glābšanas darbos.

A. Ploriņš pēc **A. Kaimiņa** bažām apstiprina, ka 27. aprīļa komisijas sēdē piedalīsies. Pēc **A. Kaimiņa** lūguma, **R. Pupele** sola sagatavot materiālu, kas saistīts ar šajā sēdē neizskatīto NMPD prezentāciju un iesniegt to komisijai pirms nākamās sēdes.

R. Ločmele – Luņova pasludina sēdi par slēgtu.

Komisijas priekšsēdētāja biedre R. Ločmele – Luņova

Komisijas sekretārs I.Dālderis